treffelijke boek van Dr. Van Leeuwen dere verwarring zou bestendigen.

Het wil mij, die, — ik zeg het met vreugde, de Theologia biblica niet heeft te doceeren, voorkomen, dat bestudeering der heerlijke Schriftwaarheid door niets is te vervangen dan door de beoefening èn der exegese èn der dogmatiek.

Gelukkig is de Theologia Biblica uit den kring van onze theologen voor goed verdrongen; hier is men er van overtuigd, dat zij in het organisme der Theologie niet hoort.

Desalniettemin staan er in het boek van den oud-hoogleeraar Van Leeuwen wel interessante dingen; ook juiste en ware. Het meeste daarvan is echter ook te vinden in de commentaren; in de bekende „dictaten" van Dr. A. Kuyper; en in de Dogmatiek van Dr. Bavinck.

En hoe veel goeds de *Bijbelsche Anthropologie* van Prof. v. Leeuwen nu ook bevat, en hoe uiteemend ik mij ook begrijpen kan, dat zijn vroegere studenten met piëteit dit werk zullen ontvangen, ik voor mij zou het toch niet gaarne willen voor mijn ouden Franz Delitzsch, al ben ik ook even beslist ongeloovig op het stuk van een *Sytsem der Biblische Psychologie* als op dat van een *Bijbelsche Theologie*.

---

z. J. Kuyper. *Beknopte Vaderlandsche Kerkgeschiedenis*. Doesburg. J. C. van Schenk Brill.

De bekende schrijver der Geschiedenis v.h. Chr. Lager Onderwijs in Nederland, Van de Worstelingen aller Eeuwen. Gesch. van Gods Kerk op aarde, geeft hier een werkje, dat voor hen, die met de Vaderlandsche Kerkgeschiedenis niet bekend zijn, veel wetenswaardige dingen bevat. Het Chronologische Overzicht onzer Vaderlandsche Kerkgeschiedenis, dat de schrijver, wat zonderling, al met 100 jaar v. Chr. laat beginnen, en dat loopt tot 1906 — zal velen welkom zijn. 't Is een volksboekje en blijkbaar ook als zoodanig door den heer Kuyper bedoeld.

Ik wensch het een ruim debiet toe.

Vereenigingsleven.

NAAST ELKANDER.

Hemelvaartsdag is allengs geworden de dag voor onze Christelijke jongelings vereenigingen. Dan trekken haar vertegenwoordigers, in twee groote legers, op naar de plaats der jaarvergadering, om wapenschouwing te houden, om elkander te sterken voor den strijd in het leven, om den band der gemeenschap nauwer aan te halen, om de belangen van hun vereenigingen, van de Christelijke jongelingschap, te regelen en te bevorderen.

Er is lang getwist over de vraag, of het wel goed, of het wel verdedigbaar is, dat onze jongelingen van christelijken huize worden ingedeeld, zooal niet naar een kerkelijke gezindheid dan toch naar een kerkelijke belijdenis. Onder onze eigen Gereformeerden zoowel als onder Hervormden waren er zeer velen, die lang staande hielden, dat een dergelijke splitsing schadelijk moest zijn voor de vorming onzer jongelingen, nadeelig ook voor hun vereenigingsleven.

Het is mogelijk, het is zelfs waarschijnlijk, dat er in onze gereformeerde kringen nog zijn, die er zoo over denken; die liever zouden zien, dat alle jongelingen van christelijken huize plaatselijk, provinciaal en nationaal zich voegden tot één vereeniging, tot één bond; dat er fusie kwam tusschen het Nederlandsch Jongelings-verbond en den Nederlandschen Bond van Jongelingsvereenigingen op Gereformeerden grondslag; dat de één straks op Hemelvaartsdag 9 Mei niet te Almelo en de ander te Leeuwarden samenkwam, maar dat zij samen in dezelfde plaats, in hetzelfde lokaal, vergaderden onder gemeenschappelijk gebed en gezang.

Dit is echter een overwonnen standpunt. Een standpunt, dat door de macht der feiten niet meer is in te nemen, althans voor de ontwikkeling van het vereenigings leven van geen beteekenis meer is.

Het is hier precies als in het politieke leven. Oorspronkelijk behoorden al onze landgenooten, die bewust stonden tegenover het liberalisme, tot één partij, de antirevolutionaire partij, eerst onder de leiding van Groen van Prinsterer en daarna van Dr. Kuyper. Er is echter scheuring gekomen; men heeft zich van de antirevolutionaire partij losgemaakt en een andere partij geformeerd. Het spreekt van zelf, dat dit door hen, die bij de stichting van Groen bleven, werd betreurd; dat in den beginne ernstige pogingen werden aangewend om de dissenters tot terugkeer te dringen. Doch op het laatst moest de scheiding, het bestaan van twee of meer partijen naast en soms tegenover elkander, wel worden aanvaard. En zoo nu staat het ook ten opzichte van de Gereformeerde Jongelings-vereenigingen, die zich nu weldra zo jaren geleden van het Nederlandsch Jongelingsverbond hebben losgemaakt. Daar kan over en weer over die scheiding nog heel wat gedisputeerd worden; doch dit heeft ten slotte geen andere dan theoretische beteekenis, want de practijk heeft ons geleerd, dat er volop plaats is voor twee groote Bonden van Jongelingsvereenigingen; dat die beide Bonden èn in hun kring èn ook wel gezamenlijk tot zegen werkzaam kunnen zijn.

Er is plaats voor beide Bonden. Dat bewijst het getal aangesloten vereenigingen, het groot aantal leden, behoorende tot ieder dier Bonden. Dat bewijzen ook de voortdurende bloei en groei, waarin beide Bonden zich mogen verheugen. Dat bewijst niet het minst de geest van welwillendheid, van broederlijke genegenheid, die thans tusschen hen de heerschende is en die zoo aangenaam afsteekt bij den geest van verbittering en van concurrentie-zucht, welke uit den aard der zaak in den aanvang en jaren lang bestond.

Gelijk bekend is, zijn er nog tal van christelijke jongelings-vereenigingen, die zich bij geen der bestaande Bonden hebben aangesloten: 33 in de provincie Groningen, 27 in Friesland, 18 in Drente, 27 in Overijsel, 27 in Gelderland, 13 in Utrecht, 18 in Noord Holland, 28 in Zuid Holland, 4 in Zeeland en 4 in Noord Brabant; totaal christelijke jongelings vereenigingen, bij geen Bond aangesloten, 198.

Dan is er nog altijd een Friesch Jongelings verbond — voorzitter L. W. de Vries te Minnetsga en secretaris T. Nauta te Ferwerda — tellende 50 vereenigingen; en voorts nog een Nederlandsch Luthersch Jongelingsverbond — voorzitter Ds. H. C. Zwahler, secretaris Ds. J. C. Schröder te Kuilenburg. Beide Bonden hebben een eigen orgaan: het Friesch Jongelings verbond *Het Correspondentieblad*, redacteur Ds. H. Guittart te Minnertsga; en de Nederlandsche Luthersche Jongelingsbond orgaan *De Lutheraan*, redacteur Ds. Schröder te Kuilenburg.

De overgroote meerderheid der bestaande Christelijke Jongelingsvereenigingen behoort echter tot één van de andere twee Bonden: 368 vereenigingen met 9564 leden tot het Nederlandsch Jongelingsverbond en 476 vereenigingen met 9409 leden tot den Ned. Bond van Jongelingsvereenigingen op Gereformeerden grondslag. Hieruit blijkt, dat beide Bonden zoo ongeveer tegen elkaar opwegen. Waar dit zoo is, heeft het geen zin meer om te jeremieeren over wat vroeger is voorgevallen; maar hebben we allen den bestaanden toestand te aanvaarden, dankbaar zelfs te aanvaarden. Dankbaar in zoo verre, dat scheuring den bloei van het vereenigings leven onzer jongelingen niet belemmerd, maar veel meer bevorderd heeft. Hier volge een opgave van het aantal vereenigingen of afdeelingen en leden over de verschillende provinciën en voor de beide Bonden:

	Geref. Jongelb.		Ned. Jongel. verb.	
Provincie	afdeel.	leden	afdeel.	leden
Groningen	57	1267	18	439
Friesland	103	1956	46	794
Drenthe	9	190	10	298
Overijsel	24	594	39	1053
Gelderland	41	615	75	1995
Utrecht	34	591	24	507
Nd. Holland	43	810	41	1398
Zd. Holland	113	2551	79	2499
Zeeland	33	531	27	414
Nd. Brabant	18	291	9	167
Ned. Indië	1	13		
Totaal	476	9409	368	9564

Beide Bonden zullen op Hemelvaartsdag, als naar gewoonte, vergaderen. Het Ned. Jongelingsverbond te Almelo; sprekers: Dr. de Visser (Kamerlid), Mr. H. de Bie te Zwolle, Ds. J. J. van der Broek te Zutphen en Dr. A. van Veldhuisen te Almelo. De Geref. Jongelingsbond vergadert ditmaal te Leeuwarden. Sprekers: Dr. H. H. Kuyper, Ds. Landwehr, Dr. L. H. Wagenaar en Ds. H. Hoekstra. Beide jaarvergaderingen zullen ook nu weer flink bezocht zijn, al liggen Leeuwarden en Almelo nu juist niet midden in het land. De jaarvergaderingen van den Gereformeerden Jongelingsbond worden met ieder jaar al drukker bezocht, ook door afgevaardigden van de aangesloten vereenigingen.

In het laatst verschenen nummer van het *Geref. Jongelingsblad*, welk orgaan nu reeds een oplage heeft van niet minder dan 7000 exemplaren, wordt de meerdere belangstelling in de jaar vergaderingen met cijfers aangetoond:

Jaar	Plaats	Vert. ver.	Aant. ver.
1900	Groningen	202	340
1901	Arnhem	242	356
1902	Amsterdam	267	374
1903	Dordrecht	223	387
1904	Zwolle	286	410
1905	Utrecht	304	455
1906	Rotterdam	355	476

Of de opkomst ook thans, nu de jaarvergadering heelemaal in het Noorden des lands wordt gehouden, toenemende belangstelling zal toonen? Dat dient te worden afgewacht; doch hoé dit moge zijn, de gegeven cijfers wijzen duidelijk aan, dat er in ons land wel terdege plaats was voor een eigen vereenigingspunt voor onze jongelingen van gereformeerden huize. Indien dat vereenigingspunt niet gevonden ware geweest, het Nederlandsch Jongelingsverbond zou er niet door gebaat, maar geschaad zijn. Geschillen van kerkelijken aard, verschil in opvatting over den arbeidskring en het karakter van een Christelijke jongelingsvereeniging zouden de twee stroomingen en richtingen van zelf verbitterd hebben. Er was een schijn-eenheid geweest, een huisgezin in zich zelf verdeeld. En het gevolg zou zijn geweest, dat vele jongelingen van de eene zoowel als van de andere richting zich zouden hebben onttrokken, of wel zich niet zouden hebben aangesloten.

Zoo beschouwd kan ieder Gereformeerde warme genegenheid hebben voor den Gereformeerden Jongelingsbond, maar ook oprechte belangstelling gevoelen voor iedere poging om het Ned. Jongelings-verbond tot meerderen groei en bloei te brengen.

Met vergelijkingen behoort voorzichtigheid betracht te worden. En daarom kan een woord van den spreker bij de Openingssamenkomst der Nederlandsche Tentzending op Vrijdag 12 April te Dordrecht gehouden, niet geheel van toepassing zijn op het voorgaande. De Tentzending werd nl. aanbevolen op grond dat de kerk, zooals deze optreedt, in tal van opzichten te kort schiet; dat er een ontelbare schare is, die nooit in de kerk komt, en dat daarom ook de Tentzending een uitstekende gelegenheid biedt tot samenwerking van personen uit alle kerken onder de banier van het Kruis. Geheel verwerpelijk is dat woord zeker niet. Al moet van Gereformeerde zijde op het onkerkelijk karakter van veler arbeid, onder de kerk vallende, gewezen worden, al worden hier en daar de grenzen voor het algemeen christelijke wel wat ver getrokken — daarom zal toch niet gewenscht kunnen worden, dat vereenigingen als die van de Tentzending, Leger des Heils, Jeruël op staanden voet zullen verdwijnen, met name niet de Tentzending wier grondslag voor haar arbeid is die der Evangelische Alliantie. Ook door zulke vereenigingen, al mag geen Gereformeerde vrede met haar grondslag hebben, kan in de voorzienigheid Gods nog veel zegen verspreid worden.

Welnu, zoo ongeveer kan een gereformeerde staan tegenover den arbeid van het Ned. Jongelingsverbond, wiens bloei onder gelijkgezinden door ieder gereformeerde van harte wordt gewenscht. Immers, als dat verbond er niet was, er zouden tal van jongelingen niet komen onder den invloed van nuttigen arbeid, onder den invloed van de Christelijke beginselen.

Doch van zelf gaat bij de gereformeerden de sympathie het meest uit naar den Gereformeerden Jongelingsbond, die door zijn oprichting verstaan heeft, dat niet slechts in het gezin en in de school, maar ook op den jongelingsleeftijd de Gereformeerde beginselen geëerd en tot ontwikkeling behooren gebracht worden; verstaan heeft ook, dat het Calvinisme voor te staan, niet uitsluit waardeering voor anderer gevoelens, doch bovenal eischt opbouwing en versterking in de eigen beginselen.

Bloeie en groeie daarom de Gereformeerde Jongelings-bond en zij en blijve de leiding in dien Bond zoo principieel en tegelijk zoo getuigend van waardeering voor den arbeid van anderen, die ook de uitbreiding van het Koninkrijk Gods bedoelen, dat deze Bond met het Ned. Jongelings-verbond op menig punt moge samenwerken, en dat bij voortduring de nu reeds niet onwelwillende verhouding vriendschappelijker en broederlijk moge worden.

Een gereformeerde, die eenmaal met bewustheid en beslistheid het door zijn beginselen geeischt standpunt inneemt, is vanzelf ruim jegens allen, die ook het goede zoeken.

Uit de Pers.

In het *Diaconaal Correspondentieblad* behandelt Prof. Biesterveld de vraag, of stichtingen als Veldwijk enz. die een hoog verpleeggeld vragen, wel stichtingen van barmhartigheid kunnen genoemd worden.

Er heerscht nog dikwerf veel misvatting over het begrip der barmhartigheid. Vandaar dat soms de vraag wordt gedaan of stichtingen als Veldwijk enz. wel in den grond van het woord stichtingen van barmhartigheid zijn. Zij vragen een zoo hoog verpleeggeld, dat de armen in ons midden zonder veel hulp van diaconie of suppletiefondsen er geen gebruik van kunnen maken. Zelfs is bij de meeste stichtingen de niet onduidelijk uitgesproken bedoeling om de verpleeggelden zóó te regelen, dat daaruit de geheele exploitatie kan worden gedreven, terwijl de contributien dienst moeten doen als reserve voor leeningen, het dekken van te korten bij uitbreiding enz. Ziet, zoo vraagt men nu, zijn zulke stichtingen nog langer stichtingen van barmhartigheid. Zijn het niet gewone ondernemingen van financieelen aard. Behooren de stichtingen van barmhartigheid hun beheer niet zoodanig in te richten, dat de armsten er van kunnen genieten, en in allen gevalle diaconieën hunne verpleegden er voor een minimum kunnen geplaatst krijgen, ver beneden den kostenden prijs. Naar het mij voorkomt is er hier verwarring van begrippen in het spel, eene verwarring, die echter wel wat dieper ingrijpt dan men oppervlakkig zou meenen.

Vooreerst is het verkeerd te meenen, dat alleen aan armen barmhartigheid moet worden bewezen en bewezen wordt. Zelfs heeft het diaconaat, dat bepaaldelijk het deel der barmhartigheid heeft te oefenen, dat de alleen gelatenen, de geheel armen geldt, eene roeping ook voor de rijkeren in de gemeente, om hen tot mildadigheid te bewegen en er aan te arbeiden, dat zij aldus hunne roeping vervullen en aan hunne verplichtingen jegens God en hunne naaste voldoen. Maar in breederen zin genomen kan ook de rijkere behooren tot de ellendigen aan wie de christelijke liefde hare barmhartigheid te bewijzen heeft. Als een rijke krankzinnig wordt en niet meer in huis kan worden verpleegd, is het voor hem dan van minder belang of hij in eene christelijke inrichting kan worden verpleegd dan voor den arme? Is dan de barmhartigheid die aan hem door bestuur, en met name door directeur, geneesheer, predikant, verpleegpersoneel, werdt geoefend, van mindere beteekenis omdat eene hooge vergoeding betaald wordt, dan dat dit alles voor weinig geld of om niet gebeurt? Zoo kan een rijke moeten geopereerd worden, of in een Sanatorium verpleging moeten zoeken, is hij dan geen voorwerp van de christelijke barmhartigheid, al betaalt hij de kosten dubbel?

Er moet verdeeling zijn in het werk der barmhartigheid. Als het er op aankomt, dan bestaat de barmhartigheid die stichtingen als Veldwijk enz. oefenen, hierin, dat zij zorgen dat er inrichtingen zijn waarin de ellendigen over wie zij zich in des Heeren Naam willen ontfermen, kunnen verpleegd en verzorgd worden. Eigenlijk moeten al deze stichtingen, onze ziekenhuizen, sanatoria enz. zich niet daarnaast nog behoeven te bekommeren over de drukkende geldzorgen. Zij moeten voor de gelegenheid ter verpleging zorgen en kunnen rekenen op de betaling van den kostenden prijs voor elken patiënt. Daarnaast moet dan afzonderlijk gezorgd voor de armen, dat zij ook in die inrichtingen kunnen worden opgenomen. Dat kan op meer dan éene manier gebeuren. Hier hebben de broeders diakenen nu hunne roeping te vervullen. Die moeten eigenlijk zorgen, dat de armen verpleegd kunnen worden door voor hen te betalen. Het is wel eigenaardig dat door sommigen zoo sterk wordt aangedrongen om de stichtingen van barmhartigheid te doen uitgaan en te stellen onder het beheer van Kerk of diaconie, en dat terwijl door vele diaconieën niet of slechts zeer ten deele de roeping wordt vervuld om voor de armen, die verpleegd worden, te betalen. Ik ken diaconieën, die voor de opname in ziekenhuizen enz. eenvoudig alles aan de Overheid overlaten, of een zoo bespottelijk laag verpleeggeld afdwingen, dat alle contributie als suppletie verslonden wordt door hetgeen aan dit geld te kort komt. Hoe het zou moeten als alles door de diaconie werd gedaan, is zeker een raadsel! Als de diaconieën niet kunnen wat zij moeten, zou hier zeker door samenwerking, gelijk dat in sommige provinciën van ons land geschiedt, veel tot stand kunnen komen. Van zelf kan men ook, gelijk bij sommige stichtingen reeds het geval is, een afzonderlijk suppletiefonds stichten. Daarin kan dan, als de exploitatie van de stichting zulks toelaat, een deel der contributien worden gestort, terwijl men daarbij niet vergeten moet, dat hetgeen de rijkere verpleegden betalen boven den feitelijk kostenden prijs, dit reeds eene suppletie is, omdat daarvoor in de lagere klassen de verpleeggelden ook minder reeds bedragen dan hetgeen elke patiënt kost.

Met deze beschouwingen hangt nog een ander punt samen, dat ook wel onder de oogen mag gezien worden. Velen meenen dat de barmhartigheid der verplegers en verpleegsters in ziekenhuizen, wijkverpleging, kranktinnigengestichten enz. eigenlijk hierin bestaat, dat de broeders en zusters voor heel weinig loon (soms minder dan eene dienstbode verdient) dezen arbeid verrichten. Men vindt het met hunne afzondering tot het werk der barmhartigheid in strijd, als voor hen op eene behoorlijke bezoldiging wordt aangedrongen.

Hetzelfde hoort men als een voldoende traktement voor predikanten en onderwijzers als eisch wordt gesteld. Nu is het zeker, dat als de gemeente vervolging, verdrukking, armoede heeft te lijden, de dienaren in zelfverloochening moeten en zullen voorgaan. Wanneer onze scholen niet meer kunnen, moeten de onderwijzers zich offers getroosten. Als het zoo staat, dat de belijders van den Christus zelf broodsgebrek hebben, dan mogen zij, die zich geven voor het verzorgen der ellendigen, niet klagen als hun deel gering is. Maar als al deze dingen niet zoo zijn, als algemeen, ook in de kringen der Christenen, de levensstandaard klimt, en het waarlijk niet is te zien dat onze koopliedenen landbouwers gebrek hebben, dan mag mee van dien welstand genieten degeen, die op welke wijze dan ook van het altaar leeft. Als de oogst rijk was in Israel waren ook de tienden groot, en hadden de priesters en levieten het goed!

Men moet het recht verstaan, wanneer iemand zich om des Heeren wil geeft voor verpleging enz. van kranken, dan moet hij of zij dat doen met alle gaven van lichaam en geest, met kracht van den arm en liefde van het hart. In dat zich geven ligt de barmhartigheid die geoefend wordt. En vraagt de Heere in zijn wijs en voorzienig bestuur nu nog daarbij, dat zij maar een schamel deel op aarde zullen hebben, dan hebben zij dat met onderwerping en gaarne als een van Hem opgelegd kruis te dragen. Maar wij, die in het leven arbeiden, moeten dat kruis niet opleggen, en het ook niet eischen, als het anders kan. De barmhartigheid is er niet minder om, al is het geldelijk onderhoud ruim. Zelfs zal zij er te blijmoediger om worden beoefend. Onze barmhartigheid moet zich vaak hiertoe bepalen, dat wij van ons goed of inkomen afstaan, opdat anderen zich aan het werk der barmhartigheid kunnen geven.

Dus, de barmhartigheid der stichtingen besta hierin, dat zij zorgen voor de mogelijkheid van goede christelijke verpleging van alle ellendigen, rijk of arm, de barmhartigheid van het verpleegpersoneel besta hierin dat het zich geheel en al geve voor dezen uitnemenden arbeid in des Heeren dienst; de barmhartigheid der diakenen toone zich in het zorgen voor de armen onder de ellendigen, die deze verpleging zoeken, en de barmhartigheid der geloovigen toone zich (behalve in hetgeen zij in vele omstandigheden nog door woord, daad en voorbeeld kunnen doen) daarin, dat zij door ruime gaven (vooral ook door aandeelen te nemen in de geldleeningen) besturen, verplegers en diakenen in staat stellen hun taak met blijdschap en zonder zorgen te volbrengen.

Officieele Berichten.

Provinciale Synode van Utrecht.

De Provinciale Synode van Utrecht zal D. V. gehouden worden te Utrecht, in de eerste week van Juni. Dag en plaats nader aan te kondigen. Namen der afgevaardigden, stukken voor het agendum enz., worden ingewacht vóór 15 Mei a.s.

Namens de roepende kerk van Mijdrecht,
H. de Koning

Mijdrecht, April 1907.

Classe 's-Gravenhage.

De kerkeraad der Gereformeerde kerk van 's-Gravenhage bericht, dat de classe 's Gravenhage D. V. vergaderen zal te 's-Gravenhage op Dinsdag 14 Mei a.s., gewone tijd en plaats. Punten voor het agendum worden ingewacht vóór Dinsdag 30 April e.k. bij den scriba, Van Speijkstraat 105, 's Gravenhage.

Namens den kerkeraad voorn.,
C. Lion Cachet, *scriba*.

AGENDUM

voor de vergadering van Geref. kerken in de classis Gouda, te houden D. V. op Dinsdag 7 Mei 1907, aanvang voorm. 9 uur, in de Noorderkerk aan de Turfmarkt te Gouda.

1. Opening namens de roepende kerk.
2. Onderzoek der credentiebrieven.
3. Aanwijzing van het moderamen.
4. Lezing en vaststelling der notulen.
5. Ingekomen stukken.
6. Instructiën.
7. Rapport omtrent de bezwaren van br. d. O. te L.
8. Benoeming: *a.* van een deputaat en sec. voor hulpbeh. kerken; *b.* van deputaten voor de part. synode; *c.* van kerkvisitatoren.
9. Verdere bespreking van het concept tot regeling van de tucht over de doopleden.
10. Bespreking van het concept tot regeling van emeritaats-, en weduwen- en weezengelden.
11. Verzoek tot opzending van het bezwaarschrift omtrent art. 36 Gel. Belijdenis van de kerken Schoonhoven B en Willige-Langerak.
12. Schriftelijke aanvrage om steun door de hulpbehoevende kerken voor 1908—1909.
13. Rekening en verantwoording van den deputaat voor hulpbeh. kerken over 1906—1907.
14. Rondvraag art. 41 K. O.
15. Regeling consulentschappen en vacatuurbeurten.
16. Storting collecte Theol. fac. V. U.
17. Vereffening der classicale kosten.
18. Toepassing zoo noodig van art. 43 K. O.
19. Lezing der korte notulen.
20. Sluiting der vergadering.

Namens de roepende kerk van
Krimpen a/d. Lek,
A. Taal, *praeses*.
H. v. d. Graaff, *scriba*.

Krimpen a/d Lek, 23 April 19 7.

Buitenland.

Duitschland. Zal men meehelpen aan de oprichting van een standbeeld voor Calvijn?

Vele pennen zijn in Duitschland in beweging gekomen om het plan, dat in Genève werd opgevat om een standbeeld voor Calvijn op te richten, te bestrijden of aan te bevelen.

Wij Gereformeerden, in Nederland denken er niet aan, gelden te geven voor een standbeeld van den grooten reformator van Genève. Maar dit neemt niet weg, dat wij de gedachte om een Calvijn-stichting in het leven te roepen, zeer toejuichen. Het heerlijkst zouden wij het vinden wanneer de Duitsche Gereformeerden er toe konden overgaan, de grondslagen te leggen voor het stichten van eene Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag.

Nog onlangs werd er in de *Reformirte Kirchenzeitung* door pastor H. Villaret te Stuttgart op gewezen, dat in breede kringen van Duitschland de meening verbreid is, „dat er in Duitschland nog eenige duizenden of een honderdduizend Gereformeerden gevonden worden, die opgeschreven schijnen te zijn om te verdwijnen en die zich reeds lang in dit welverdiende lot met stompzinnige berusting geschikt hebben, en die men daarom steeds als eene *res negligenda* (eene zaak waarmede men geen rekening heeft te houden), mag behandelen? Met genoemd orgaan zijn wij het eens, dat dit moet ophouden en dat de Gereformeerden zich niet de kaas van hun brood moeten laten eten. Doch wij meenen, dat het weinig baten zal indien er geageerd wordt, dat aan de Rijksuniversiteiten eenige leerstoelen door Gereformeerden zullen bezet worden. Ook zal het niet veel geven, als een „Calvijn stichting" geld offert om Gereformeerde privaat-docenten te ondersteunen of de vorming van zulke docenten bevordert, of als deze stichting voor de Gereformeerden in Duitschland doen zal, wat de Gustaaf-Adolf-vereeniging voor het Protestantisme in het algemeen doet.

Het plan om in Duitschland eene Vrije Universiteit op Gereformeerden grondslag te stichten, is vóór een vijf en twintig jaar in het hart van Gereformeerde belijders in Duitschland opgekomen. Het is te betreuren dat men dit losliet. Zou nu het oogenblik niet gekomen zijn om het weder op te vatten, nu de vraag opduikt, wat hebben wij te doen om de nagedachtenis van den grooten reformator van Genève, wiens arbeid van zooveel beteekenis geweest is voor de geheele wereld, te eeren?

Jammer dat de redactie van de *Reformirte Kirchenzeitung* met het plan om een standbeeld voor Calvijn te Geneve op te richten, instemt. Deze schreef: „De hoofdzaak schijnt ons te zijn, dat de kunstenaar een gelukkige hand heeft, en een Calvijn waarlijk uit het steen tot ons spreekt, gelijk uit het prachtig standbeeld te Lausanne de ware Alexander Vinet ons toespreekt. Wellicht geeft dan het beriapte beeld den een of anderen gedachteloozen beschouwer aanleiding, de beteekenis van den man na te gaan en naar waarde te schatten." Wij voor ons kunnen ons beter vinden in hetgeen de hoogleeraar Dr. F. L. Rutgers in zijn jongste rectorale oratie in deze uitsprak: „Onder hen, die in de geschiedenis als mannen van beteekenis bekend staan, zal wel niemand hem een plaats ontzeggen; en misschien zijn er wel niet velen geweest die hem evenaarden, niet slechts in veelerlei geestesgaven, maar ook in den invloed die er voor de leiding van de geesten van hem is uitgegaan. Een invloed, dien hij niet alleen persoonlijk uitoefende door zijn geestelijk overwicht, maar die door de leerlingen die hij vormde en door zijne geschriften zich alom deed gevoelen, en die niet beperkt bleef tot zijn eigen tijd, maar voortdurend blijft werken.

En toch, als Calvijn zelf nog eens kon gehoord worden, er zou van dergelijke huldiging wel niets komen; zelfs niet eens van eene feestviering. Ziende, hoe het thans gesteld is in die landen, waarop zijn invloed zoo groot was, en wat thans geworden is van die kerken en scholen, die van hem haar gereformeerd karakter ontvingen, zou hij aanleiding vinden, niet voor een feestdag, maar voor een vast- en biddag. En een monument zou ook zeker niet in zijn geest zijn: het zou zelfs niet passen bij hem, die van menschelijk eerbetoon zóó afkeerig was, dat dit hem bij zijn leven niet veel kon gegeven worden, en ook op zijn graf door hemzelven verhinderd is, doordat naar zijn eigen beschikking dat graf zelfs niet door een steen of teeken mocht gekenmerkt worden, en juist daardoor later niet eens meer was terug te vinden.

Uiterlijke hulde, met een zichtbaar gedenkteeken, zou dus bij Calvijn minder passen. En ik mag wel verder gaan en daarbij voegen: zulk een monument heeft hij reeds lang, op de rechte wijze en zoo eervol mogelijk. Toen hem in zijn laatste levensjaren door een smaadschrift o. a. was voorgeworpen, dat hij geen kinderen had, was zijn antwoord kort en treffend: „God had mij een zoontje gegeven; Hij heeft het genomen. En nu word ik ook gesmaad wegens kinderloosheid. Maar ik heb immers zonen, bij tienduizenden, in de gansche Christelijke wereld." Welnu, in die zonen, die hij sinds dien tijd nog voortdurend gehad heeft, in die groote familie, die met hem verwant is in geloof, beslistheid en ijver en zelfverloochening, en die de door hem weer aan het licht gebrachte beginselen verder uitwerkt en toepast, in die allen heeft hij voortdurend, niet slechts hetzelfde wat een standbeeld geven kan, maar ook inderdaad nog veel meer: iets dat zijn aandenken levend houdt niet op ééne plaats en dan onbewegelijk, maar door heel de wereld en in volle actie. En zijn monument, dat is wel inzonderheid dat geheel van Gereformeerde kerken, voor wier bouw en inrichting hij de grondlijnen weêr zoo duidelijk in het licht heeft gesteld; althans voor zooveel dat gebouw in zijn eigen stijl onderhouden is. Marmer en steen zou er voor Calvijn eerst noodig zijn, wanneer al die levende gedachtenis weg was. Thans gelukkig nog niet."

N.-Amerika. De Chr. Gereformeerde Kerk der nieuwe wereld zal weldra het feit van haar vijftig-jarig bestaan mogen vieren. Dreigde een oogenblik eene discussie over een ondergeschikt punt (het al of niet houden van een maaltijd bij de herdenking) zekere ontstemming te zullen veroorzaken, gelukkig dreef deze kleine wolk voorbij.

De Heere heeft deze aanvankelijk zoo kleine Kerk kennelijk gezegend en tot een zegen gesteld. Zij mag „Rehoboth" roepen, want de Heere heeft haar ruimte gemaakt en haar doen wassen in de Vereenigde Staten.

Het verheugt ons zeer, dat het deze Kerk gegeven wordt met klimmende klem de banier der Gereformeerde waarheid omhoog te heffen. Als bewijs hiervoor laten wij hier het artikel volgen, hetgeen wij in de *Wachter*, het hoofdorgaan der Chr. Geref. Kerk, van 3 April vonden.

„*De Hope* van eenige maanden vermeldde van een leeraar die in zijne prediking het leerstuk der Drieëenheid nooit te berde bracht. Niet dat hij deze waarheid loochende, maar hij achtte hare voorstelling aan de gemeente overbodig. Zijn zwijgen echter had zeer nadeelige gevolgen, hetwelk daaruit bleek dat de gemeente na zijn dood de leer der Drieëenheid loochende en overging tot de Unitariërs. Toen ik dit stukje las dacht ik dadelijk aan de leer der uitverkiezing. Deze leer bij uitnemendheid is een schibboleth in tal van kerken. Zelfs in vele gereformeerde kerken zijn duizenden die van een particuliere genade niets weten willen, ja er beslist vijandig tegenover staan. Ook predikanten die nog wel voor echt gereformeerd willen doorgaan en theoretisch het ook zijn, die toch in de practijk zich naar zulke tegenstanders gaan schikken. Men predikt het Evangelie en zwijgt van de uitverkiezing. Waarom zou men zijn gehoor ook ergeren? Is een ruime, vrije Evangelieverkondiging dan niet voldoende?

Helaas, het is een droevig feit dat in vele gereformeerde kerken de leer der uitverkiezing al in jaren niet meer gepredikt werd. De een gelooft er niet meer in, de ander houdt haar onder een koornmaat. En wordt ze terloops al eens genoemd, in elk geval maakt men de uitverkiezing niet tot een macht in de prediking. Waar dit op uitloopen moet? Op het naakte arminianisme of methodisme! Zulk een zwijgen, zulk een op den achtergrond schuiven van dit gewichtig leerstuk loopt noodzakelijk uit op een ontkenning en loochening er van. De ervaring heeft dit meer dan voldoend bewezen. Vele gereformeerde kerken zijn reeds op deze klippen gestrand. De zondige menschelijke natuur strijdt tegen Gods voorverordineering, want ze ontneemt den mensch alle eigen grootheid, roem en kracht. Ze is zeer vernederend voor het vleesch. Ze maakt den mensch tot niets, God tot alles. Daarom juist hebben we deze leer zoo noodig. Alle andere waarheden wortelen er in. Ze beheerscht heel het plan der verlossing en der genade. Door deze leer komt God tot zijn glorie. De vaderen noemden haar „cor ecclesiae", het hart der kerk. Dat we dan goed acht geven op dit „hart", opdat het niet ophoude te kloppen, en de echte, gereformeerde prediking niet den dood sterve. Vooral in dit land waar de arminiaansche strooming onder de christenen zoo sterk is, dreigt hier een groot gevaar. Blijven wij de uitverkiezing doodswijgen, dan duurt het maar korten tijd en heel de belijdenis der Gereformeerde waarheden wordt ons een doode letter. Onze kinderen en kinds kinderen zullen er niets meer voor gevoelen, en er gemakkelijk toe komen om de palen der ouden te verzetten. Waculen wij ons voor dit nadeelig zwijgen. Gods eer is er mee gemoeid. Niet straffeloos zwijgen wij".

Dergelijke stemmen worden meer in dit orgaan vernomen, en het kan ons niet anders dan tot dankbaarheid stemmen, dat in het land „waar de Arminiaansche strooming onder de Christenen zoo sterk is", zoo gezond gepleit wordt voor hetgeen terecht het hart genoemd wordt van de belijdenis der Gereformeerde Kerken.

Gemengd Nieuws.

Ondanks de pogingen, die werden aangewend om Smoot, den Mormoonschen senator van Utah, uit den senaat der Vereenigde Staten te verwijderen, heeft dit lichaam bij meerderheid van stemmen uitgemaakt, dat er geen voldoende redenen waren om zulks te doen.

Te oordeelen naar wat in de kerkelijke bladen dienaangaande geëegd wordt, zijn de Methodisten meer dan eenig ander kerkgenootschap zeer ontstemd, dat deze zaak, die zooveel sensatie had verwekt, tenslotte op niets is uitgeloopen.

The Christian Advocate van Pittsburg geeft